

Behandelplan obstipatie

Verstopping met of zonder incontinentie voor ontlasting

Informatiefolder voor ouders/verzorgers

Uw kind heeft het intakepreekuur van het Boxmeers Kinder Incontinentie Team (Bo-KIT) bezocht. Naar aanleiding van de gesprekken en het onderzoek door de kinderarts en kinderbekkenfysiotherapeut is bij uw kind de diagnose obstipatie (=verstopping) gesteld. Obstipatie gaat vaak, maar niet altijd, samen met ongewild ontlastingsverlies overdag. Dit noemen we incontinentie voor ontlasting.

In deze folder leggen we u uit wat 'obstipatie' inhoudt, hoe het komt dat daarbij vaak ontlastingsverlies optreedt en wat het voorlopige behandelplan kan zijn voor uw kind.

Wat is obstipatie?

Wat de oorzaak van 'verstopping' is, weten we niet precies. We denken dat bij sommige kinderen de darmen trager zijn dan bij andere kinderen. Voeding en/of te weinig drinken kan mogelijk ook een rol spelen bij het ontstaan van obstipatie. Verstopping kan daarnaast veroorzaakt worden doordat een kind zich verkeerde gewoontes heeft aangeleerd bij het poepen. Bijvoorbeeld doordat het kind zich (on)bewust aangeleerd heeft om uit te stellen en langdurig op te houden; bijvoorbeeld omdat het kind bang is dat het poepen pijn zal doen. Soms neemt het kind te weinig tijd om goed leeg te poepen.

We spreken van obstipatie als een kind twee of meer van de volgende signalen heeft:

- Slechts 1 of 2x per week ontlasting;
- Minstens 1x per week ongewild ontlastingsverlies: poepongelukjes in de broek overdag;
- Als het kind de ontlasting ophoudt (tegenhoudt);
- Pijnlijke ontlasting of harde keutelige ontlasting;
- Soms opeens een hele grote hoeveelheid ontlasting (2x toilet spoelen nodig);
- Als de arts vaststelt dat er een grote hoeveelheid ontlasting in de buik voelbaar is.

Welke klachten heeft een kind bij obstipatie?

Obstipatie wordt vaak niet door ouders herkend, omdat de meeste kinderen het niet als zodanig benoemen. Kinderen letten er meestal niet op hoe vaak ze per week ontlasting hebben. Toch hebben kinderen herkenbare klachten: ongewild ontlastingsverlies (vieze broeken overdag) of het poepen kan pijnlijk zijn, waardoor het kind er tegenop ziet en het ophoudt. Het kind kan buikpijn hebben of het kind eet minder goed op de dagen dat het niet goed kan poepen. Moeheid, slechte eetlust of niet willen bewegen komen ook voor.

Waardoor wordt het ontlastingsverlies veroorzaakt?

Bij langdurig ophouden blijft de ontlasting te lang zitten in het laatste gedeelte van de darm (de 'endeldarm'). Het droogt dan in en wordt dikker en harder; het wordt een soort dikke prop. Bovendien voelt een kind de aandrang niet meer zo goed als hij/zij altijd langdurig ophoudt, dus het seintje wordt niet herkend. Nieuwe ontlasting drukt vanaf de bovenkant op de oude ontlasting en duwt als het ware de oude ontlasting een beetje naar buiten. Er komt dan een dikke veeg in de onderbroek. Het kind voelt meestal wel dat dit gebeurt, maar de druk is zo groot dat hij/zij het niet kan tegenhouden (dit noemen we 'stempelpoep'). Ook kan het zijn dat nieuwe ontlasting langs de prop 'sijpelt' en in de onderbroek komt; dit voelt het kind meestal niet, het komt onverwachts als een 'natte scheet' (dit nemen we 'overloopdiarree').

Hoe ziet het behandelplan van BOKIT eruit bij obstipatie?

Ieder kind is anders en ook de mate van obstipatie kan erg verschillen. Daarom is het moeilijk om in deze folder weer te geven wat 'het' behandelplan voor uw kind zal zijn en kunnen we slechts weergeven welke behandeling meestal wordt gegeven bij deze diagnose en welke disciplines van Bo-KIT ingeschakeld worden bij uw kind.

Soms hebben we na de intake onvoldoende gegevens om de behandeling optimaal te kunnen starten. We verzoeken u dan om gedurende meerdere dagen thuis een poepdagboek en

eventueel ook een drink/plasdagboek in te vullen. Dit geeft ons aanvullende informatie over hoe vaak uw kind per week ontlasting heeft, hoe de ontlasting eruit ziet, hoeveel uw kind drinkt, hoe vaak het gaat plassen en hoe groot de plassen zijn. Op grond van de gegevens van de intake en van deze dagboeken kan de kinderarts bepalen of medicijnen nodig zijn om de obstipatie goed te behandelen.

De behandeling bestaat meestal uit:

- Medicijnen om de ontlasting zacht en soepel te houden, zodat het poepen gemakkelijker gaat. Dit noemen we ook wel laxeermiddelen. De kinderarts schrijft deze voor en geeft u uitleg over de werking en het gebruik ervan. De kinderarts is ook degene die steeds controleert of deze behandeling van uw kind naar wens verloopt.
- We geven u en uw kind uitleg over 'verstopping'. Dat doen we bij voorkeur samen met een ander kind met een vergelijkbaar probleem in de 'poepklas'. Uw kind leert daar wat normaal poepen inhoudt, wat het probleem is bij obstipatie, hoe hij/zij het best op de toilet kan zitten. De poepklas wordt gegeven door de kinderbekkenfysiotherapeut en de urotherapeut en duurt ongeveer 2 uur.
- Is uw kind jonger dan 6 jaar, dan vindt de verdere begeleiding meestal plaats door de urotherapeut. Zij leert uw kind spelenderwijs hoe het beter en zonder angst kan gaan poepen en geeft u als ouders adviezen hoe uw kind hierbij te helpen.
- Kinderen vanaf ongeveer 6 jaar worden meestal door de kinderbekkenfysiotherapeut behandeld. Zij leert uw kind oefeningen van de bekkenbodemspieren en ademhalings- en buikpers-oefeningen, zodat uw kind op een betere manier leert poepen.
- Indien er sprake is van ernstige angst en/of als er andere gedrags- en/of gezinsfactoren zijn die een bepalende rol spelen bij de obstipatie, dan wordt uw kind verwezen naar de kinderpsycholoog van Bo-KIT. Zij bepaalt samen met u op welke wijze u en uw kind geholpen kunnen worden.

Op regelmatige basis is er een Bo-KIT-overleg, waarin met verschillende behandelaren het verloop wordt besproken. Dit kan betekenen dat het behandelplan tussentijds wordt aangepast. Soms lopen dingen anders dan verwacht en daar spelen we dan natuurlijk op in. We geven uw kind behandeling op maat.

Heeft u vragen?

Stel deze dan aan de behandelaar van uw kind, of neem telefonisch contact op met poli Kindergeneeskunde, op werkdagen bereikbaar van 8.30-16.30 uur, tel 0485-845505.